

NEPOŽELJNA PONAŠANJA I MOŽEMO LI IH

MIJENJATI?

Vedrana Vučković prof.reh

CENTAR ZA AUTIZAM

USTROJBENA JEDINICA SPLIT

Ponašanje

Primijenjena analiza ponašanja

"Sve što živi organizam radi u interakciji s okolinom" - ponašanja su naučena.

- Antecedens-behaviour-consequence (ugodna i neugodna posljedica)
- Ponašanje definiramo samo kroz dimenzije koje možemo promatrati: detaljan opis što vidimo i čujemo, trajanje ponašanja, intenzitet ponašanja, broj ponavljanja

Ponašanje

- Posljedica koja u budućnosti povećava vjerojatnost pojavljivanja ponašanja - POJAČANJE
- Posljedica koja u budućnosti smanjuje vjerojatnost pojavljivanja ponašanja - KAZNA

POJAČANJE/KAZNA

- Individualno za svaku osobu
- Pozitivno pojačanje : dodana uroda ponašanje će se nastaviti
- Negativno pojačanje : uklonjena neugoda ponašanje će se nastaviti
- Pozitivno kažnjavanje: dodana neugoda ponašanje će se smanjiti
- Negativno kažnjavanje: uklonjena uroda ponašanje će se smanjiti

VJEŽBA

- Baka i dijete su u trgovini. Dijete želi igračku, baca se na pod. Baka kupuje igračku. Drugi put dijete se baca....
- U učionici CZA svira glazba. Učenik udara rukama po ušima i učitelj gasi glazbu. Sutra učenik u istoj situaciji glasnije plače
- Dijete odlazi u vrtić. Na ulasku plače i govori kako ne želi ostati, roditelj ga odvodi kod bake. Sutra dijete plače na izlasku iz kuće

VJEŽBA

- Tijekom obiteljskog ručka odrasli razgovaraju. Trogodišnjak baci žlicu na pod. "Zašto si to bacio. Ti znaš da to nije lijepo....". Dijete se smije i baci i vilicu
- majka traži od djeteta da spremi igračke iz kuhinje...dijete odbija, svada se i majka ga šalje u njegovu sobu. Navečer ponovno odbija spremati igračke iz kuhinje i majka ga šalje na spavanje.

NEPOŽELJNA PONAŠANJA

- Ponašanja koja su štetna za pojedinca ili druge osobe, okolinu
- Značajno utječu na društvenu prihvaćenost
- Nepoželjna ponašanja smanjujemo ukoliko će to doprinijeti kvaliteti života pojedinca.
- Samo uz njegov pristanak i/ili pristanak roditelja
- Samostimulacija?

UZROCI NEPOŽELJNOG PONAŠANJA

- Ponašanje je naučeno kroz interakciju s okolinom - mijenjajući okolinu možemo mijenjati i nepoželjno ponašanje.

FUNKCIJE PONAŠANJA:

- Pristup objektu
- Pristup pažnji druge osobe
- Izbjegavanje neugode/zadatka
- Automatsko senzorno pojačanje
- Uklanjanje boli

METODE SMANJIVANJA NEPOŽELJNOG PONAŠANJA

- Odrediti funkciju ponašanja promatranjem
- ABC liste :definicija ponašanja, tablica
- Sto je prethodilo ponašanju i što je uslijedilo nakon ponašanja.

Pristup objektu -block &redirect

Traženje pažnje -planirano ignoriranje

Izbjegavanje neugode -podučavanje prihvatljivog načina komunikacije

Samostimulacija:

TIME OUT

- Isključivanje iz aktivnosti
- Ukidanje pristupa ugodi /pojačanju
- Kada da-kada ne?
- Primjer:
- Na satu tjelesnog kada treba izvesti poligon učenik gura drugog učenika, učiteljica ga šalje na kraj reda i nakon što i dalje gura djecu šalje na klupu.

PLANIRANO IGNORIRANJE

- Izbjegavanje vizualnog, verbalnog i fizičkog kontakta.
- Samo ukoliko je funkcija ponašanja traženje pozornosti
- Primjer: psovanje trogodišnjaka

KOREKCIJA PONAŠANJA

- Tražiti da se aktivnost ponovi na pravilan/
prihvatljiv način
- Dijete ulazi bez kucanja... "Vrati se, pokucaj i
pozdravi!"

POPRAVLJANJE ŠTETE

- Učenik koji je išarao klupu treba je očistiti i očistiti još jednu

OPĆE PRAVILO

- Osoba koja daje nalog, uputu treba donijeti i posljedicu (pojačanje ili kaznu)
- Dosljednost
- Uzeti u obzir individualne osobine, razvojnu i kronološku dob, kontekst
- Prevencija: znati okidače

HVALA NA POZORNOSTI!

Centar za autizam

Ustrojbena jedinica Split

Rendićeva 6

e-mail: ena.vedrana@gmail.com

Mobitel: 0919468647